

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 204/21
V Luxemburgu 16. novembra 2021

Rozsudok v spojených veciach C-748/19 až C-754/19
Trestné konanie proti WB a i.

Právo Únie bráni systému platnému v Poľsku, ktorý umožňuje ministrom spravodlivosti delegovať sudcov na vyššie trestné sudy, pričom ide o delegovanie, ktoré môže tento minister, ktorý je zároveň generálnym prokurátorom, kedykoľvek bezdôvodne ukončiť

Požiadavka nezávislosti sudcov totiž vyžaduje, aby pravidlá týkajúce sa takéhoto delegovania poskytovali potrebné záruky s cieľom vyhnúť sa akémukoľvek riziku, že sa bude používať ako prostriedok politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí, najmä v oblasti trestného práva

Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) sa v rámci siedmich trestných vecí, ktoré prejednáva, pýta na súlad rozhodovacích zložení senátov, ktoré majú rozhodovať o týchto veciach, s právom Únie, keďže v týchto zloženiach je prítomný sudca delegovaný na základe rozhodnutia ministra spravodlivosti podľa zákona o organizácii všeobecných súdov¹.

Podľa tohto súdu minister spravodlivosti môže na základe poľských pravidiel týkajúcich sa delegovania sudcov prideliť sudcu delegovaním na trestný súd vyššieho stupňa podľa kritérií, ktoré nie sú oficiálne známe, a bez toho, aby rozhodnutie o delegovaní mohlo byť predmetom súdneho preskúmania. Okrem toho minister spravodlivosti môže kedykoľvek toto delegovanie odvolať, pričom takéto odvolanie nepodlieha vopred stanoveným právnym kritériám a nemusí byť odôvodnené.

V tomto kontexte sa vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnu dvoru otázku týkajúcu sa súladu vyššie uvedených pravidiel s článkom 19 ods. 1 prvým odsekom ZEÚ² a toho, či tieto pravidlá majú dosah na prezumpciu nevinu uplatniteľnú v trestných konaniach, vyplývajúcu najmä zo smernice 2016/343³.

Súdny dvor rozsudkom vyhláseným veľkou komorou rozhodol, že článok 19 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ v spojení s článkom 2 ZEÚ, ako aj smernicou 2016/343⁴ bránia vnútroštátnym ustanoveniam, podľa ktorých môže minister spravodlivosti členského štátu na základe nezverejnených kritérií na jednej strane delegovať sudcu na trestný súd vyššieho stupňa na dobu určitú alebo neurčitú, a na druhej strane kedykoľvek na základe rozhodnutia, ktoré nie je odôvodnené, toto delegovanie odvolať bez ohľadu na to, či k uvedenému delegovaniu došlo na dobu určitú alebo neurčitú.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na úvod Súdny dvor konštatoval, že poľské všeobecné sudy, ku ktorým patrí Krajský súd Varšava, patria do poľského systému prostriedkov nápravy v „oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie“ v zmysle článku 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ. Na to, aby tieto sudy mohli zaistiť účinnú súdnu ochranu vyžadovanú týmto ustanovením, je zachovanie ich nezávislosti prvoradé.

¹ Ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizácii všeobecných súdov) z 27. júla 2001 v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (Dz. U. z roku 2019, položka 52).

² Podľa tohto ustanovenia „členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany“.

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 9. marca 2016 o posilnení určitých aspektov prezumpcie nevinu a práva byť prítomný na konaní pred súdom v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 65, 2016, s. 1).

⁴ Článok 6 ods. 1 a 2 smernice 2016/343.

Dodržanie tejto požiadavky nezávislosti vyžaduje najmä, aby pravidlá, ktorými sa riadi delegovanie sudcov, poskytovali záruky, ktoré sú potrebné na to, aby sa zabránilo akémukoľvek riziku využitia takéhoto delegovania ako nástroja politickej kontroly obsahu súdnych rozhodnutí.

V tejto súvislosti Súdny dvor zdôrazňuje, že hoci skutočnosť, že minister spravodlivosti môže delegovať sudcov len s ich súhlasom, predstavuje dôležitú procesnú záruku, existuje niekoľko skutočností, ktoré podľa vnútroštátneho súdu oprávňujú tohto ministra týchto sudcov ovplyvňovať, takže môžu vzniknúť pochybnosti o ich nezávislosti. Súdny dvor analyzoval tieto rôzne elementy a rozhodol v prvom rade, že aby sa zabránilo svojvôli a riziku manipulácie, musia byť rozhodnutie o delegovaní sudcu a rozhodnutie o ukončení tohto delegovania, prijaté na základe vopred známych kritérií a riadne odôvodnené. Okrem toho keďže odvolanie delegovania sudcu bez jeho súhlasu môže mať pre neho obdobné účinky ako disciplinárna sankcia, takéto opatrenie by malo byť možné napadnúť na súde v súlade s konaním, ktoré plne zaručuje právo na obhajobu. Ďalej s poukázaním na to, že minister spravodlivosti zastáva aj funkciu generálneho prokurátora, Súdny dvor konštatuje, že má v danej trestnej veci právomoc vo vzťahu k riadnym prokurátorom a zároveň vo vzťahu k delegovaným sudcom, čo môže vyvolávať oprávnené pochybnosti vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o nestrannosť uvedených delegovaných sudcov. Nakoniec, sudcovia delegovaní do rozhodovacích zložení senátov, ktoré majú rozhodovať v sporoch vo veci samej, pokračujú súčasne vo vykonávaní funkcií zástupcov disciplinárneho úradníka sudcov všeobecných súdov, ktorý je orgánom povereným vedením disciplinárnych konaní, ktoré môžu byť vedené proti sudcom. Kumulovanie týchto dvoch funkcií v kontexte, keď sú zástupcovia disciplinárneho úradníka vo veciach sudcov všeobecných súdov takisto menovaní ministrom spravodlivosti, môže vyvolať oprávnené pochybnosti vo vnímaní osôb podliehajúcich súdnej právomoci, pokiaľ ide o neovplyvniteľnosť ostatných členov dotknutých rozhodovacích zložení senátov vonkajšími činiteľmi.

Tieto rôzne skutočnosti, posudzované spoločne, sú s výhradou posúdení, ktoré prináležia vykonať vnútroštátnemu súdu, takej povahy, že môžu viesť k záveru, že minister spravodlivosti má na základe kritérií, ktoré nie sú známe, právomoc delegovať sudcov na sudy vyššieho stupňa, ako aj ich delegovanie ukončiť, pričom toto rozhodnutie nemusí odôvodniť, čo má za následok, že počas doby ich delegovania neposkytujú títo sudcovia záruky a nezávislosť, ktoré by mal v právnom štáte zvyčajne poskytovať každý sudca. Takúto právomoc nemožno považovať za zlučiteľnú s povinnosťou dodržiavať požiadavku nezávislosti.

Okrem toho, pokiaľ ide o prezumpciu nevinoty uplatniteľnú na trestné konania, ktorej dodržiavanie je cieľom smernice 2016/343⁵, táto prezumpcia predpokladá, že sudca je pri skúmaní trestnej zodpovednosti obžalovaného úplne nezaujatý a nemá *a priori* žiadne stanovisko. Nezávislosť a nestrannosť sudcov sú teda základnými podmienkami na to, aby bola zaručená prezumpcia nevinoty. V prejednávanvej veci sa však zdá, že za vyššie uvedeníých okolností môže byť ohrozená nezávislosť a nestrannosť sudcov a v dôsledku toho prezumpcia nevinoty.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

⁵ Pozri odôvodnenie 22 a článok 6 smernice 2016/343.